

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Iustitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1627

Dubium I. Quid sit votum; & quas condiciones requirat, tum ex parte
vouentis, tum ex parte materiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

Secus, quando post solutionem decimarum semel factam, sublatae sunt, deque tali furto puniendo agitur; & vniuersim quoties de ipsis solum fructibus decimarum iam perceptis ac solutis est quæstio, iuxta ea, quæ loco citato fusius tradit Azor.

42

Ratio est: quia Canones superius citati absolute causam decimarum iudici Ecclesiastico transcribunt, quia spiritualis est: & alias etiam *accessorium sequitur naturam principalis*, saltem in necessario connexis; & maxime ubi ex accessorio posset præiudicium aliquod in causa principali creari: quod facile fieret in proposito, si in casu, quo decimæ à laicis, seu titulo feudi, cum licentia summi Pontificis, seu titulo conductionis possidentur, de iure decimarum non Ecclesiasticus, sed secularis iudex cognosceret.

Tunc enim, si quid forte iuris Vasallus, aut conductor laicus amitteret, ipsi etiam Ecclesiæ, ac in eius præiudicium amitteret. Eadem est ratio, cum

de decimarum solutione, an facta sit, quæstio est: quandoquidem ipso neglectu solutionis, intra certum tempus, amitti ius decimarum potest, vt superius dictum.

Accedit, quod cum in casu feudi, dominium decimarum directum adhuc pertineat ad Ecclesiam, & alioqui communi iure, ipse dominus feudi de causa feudi cognoscat, non est ratio, cur cognitio decimalis causæ, hoc casu, Ecclesiæ abiudicetur, vt contra Couarruiam recte notarunt Rebuffus & Azor locis citatis.

Secus est, quando Ius decimarum iusta permutatione, siue contractu, penitus ab Ecclesia alienatum, ac in seculari personam translatum est: sicut etiam negandum non est, in tertio casu, ex Couarruiam relato, quando quæstio est facti solum, non iuris, probabilem esse dictam Couarruiæ sententiam; quæ etiam ita passim videtur praticari.

Q V Æ S T I O IV.

De Voto.

S. Thomas 2. 2. quæstione 88.

Absoluetur hæc quæstio sex dubitationibus. I. Quid sit votum; & quas condiciones requirat, tum ex parte vouentis, tum ex parte materiae. II. Quinam vouere possint; & de varia vouentium conditione. III. Quenam generatim sit obligatio voti. IV. Quotuplex sit votum; speciatim in quo consistat votum solenne, & qua ratione à voto simplici differat. V. Quibusnam modis generatim obligatio voti desinat. VI. An humana auctoritate proprie in voto dispensari possit, etiam solenni. Non est autem animus, nisi qua proprie scholastici Theologi sunt, fusius disputare; sed solum fundamenta tradere; & in precipuis quibusq; casibus breuem resolutionem addere; ne alioqui opus nimium excrescat, vt in præfatione primi tomii monui.

D V B I V M I.

Quid sit votum; & quanam condiciones, tum ex parte vouentis, tum ex parte materiae, requirantur ad voti valorem & obligationem.

S. Thom. 2. 2. q. 88. a. 1. 2. 5. 6.

Quod ad primum attinet, etsi quidem alias *votum*, & desiderium rei acquirendæ, & preces, quibus hoc desiderium exprimimus, significet; in præsenti tamen, promissionem Deo factam significat. Quo modo votum definiri solet, religiosa promissio rei conuenientis Deo facta.

Et dicitur *promissio*, quia quis scilicet statuat, quippiam in honorem Dei, ex obligatione promissi, & sub peccato facere: quia nudum propositum quantumuis firmum, ad votum non sufficit, nec per se obligat. Dicitur *secundo, rei conuenienti*; quia rei inconuenientis promissio nulla est, vt infra patebit. Dicitur *tertio, Deo facta*; quia licet quandoq; etiam Sanctis fiat promissio, quæ nonnunquam votum dicitur (quanquam de hoc sit quæstio de nomine) non est ea tamen actus religionis, sed obseruantia, siue

Dulix; nisi forsitan aliquis speciatim quippiam sanctis promittat, quatenus in eis Deus per gratiam habitat, vt Caietanus hic a. 1. & alij docent.

Iam quod ad condiciones voti pertinet, tres à S. Thoma, q. 88. a. 1. requiruntur, nimirum deliberatio, propositum rei exequenda, & promissio, hoc est, voluntas, seu decretum se obligandi, cum ait: *Votum* quandam obligationem importat per modum promissionis, qui est rationis actus, ad quem pertinet ordinare. Sicut enim homo imperando, vel deprecando ordinat quodammodo, quid sibi ab alijs fiat, ita promittendo ordinat, quid ipse pro alio facere debeat. Sed promissio, quæ ab homine fit, homini non potest fieri, nisi per verba, vel quæcumque exteriora signa: Deo autem potest fieri promissio, per solam interiorem cogitationem; quia vt dicitur 1 Reg. 16. *Homines vident ea, quæ parent,*

jed

sed Deus intuetur cor. Exprimuntur tamen quandoque verba exteriora, vel ad sui ipsius excitationem, vel etiam ad alios contestandum, ut non solum desistat à fractione voti propter timorem Dei, sed etiam propter reuerentiam hominum. Promissio autem procedit ex proposito faciendi: propositum autem aliquam deliberationem præcægit, cum sit actus voluntatis deliberate. Sic ergo ad votum tria ex necessitate requiruntur. Primo quidem deliberatio; secundo propositum voluntatis; tertio promissio in qua perficitur ratio voti. Ita S. Thomas.

3 Vbi quidem certum est, ad valorem voti requiritur deliberationem aliquam; tum etiam promissionem. Sed dubitatur primo, an ad valorem & essentialiam voti etiam requiratur voluntas sese obligandi. Negant Sotus l. 7. de Iust. q. 1. a. 2. Aragonius hic a. 1. & Lopez part. 1. Instit. cap. 42. qui putant, votū valere absq; proposito & voluntate sese obligandi.

Sed contraria sententia est vera & communis, apud S. Thomam loco cit. & art. 3. ad 2. & 3. Richardum in 4 d. 38. a. 3. q. 3. Bonauenturam d. 38. a. 1. q. 1. Antoninum part. 2. tit. 11. cap. 2. Maiorem ead. d. q. 2. & Nauarrum in man. cap. 12. n. 24. & 27. & habetur ex cap. *Literarum* de voto & voti redempt. Ratio est; quia obligatio intrinsece includitur in promissione; adeo ut si quis voluntate sese obligandi plane careat, nõ vere, sed fictè solū pmitat.

Secundo dubitatur, an ad valorem voti etiam requiratur propositum rem promissam exequendi. Respondeo, quia communiter obligare se non intendit, qui propositum exequendi non habet, ideo S. Thomas cit. a. 1. propositum, rei scilicet promissæ exequendæ, non solum promittendi, ut explicauit Caietanus, ad voti substantiam requisuisse videtur: licet absolute fieri possit, & sæpe, inter homines præsertim, re ipsa accidat, promissionem sine proposito exequendi rem promissam consistere.

4 Quo casu etiam, votum erit validum, ut ex comuni tradunt Caietanus & Aragonius hic a. 1. Nauarrus man. cap. 12. n. 27. Toletus lib. 4. cap. 17. Lopez cap. 44. Graffius cap. 24. n. 13. et si contrarium sentiat Valentia loco cit. & quæst. 7. pun. 4. §. 3. Ratio est; quia obligatio voti non oritur ex proposito rem faciendi, sed ex promissione, & decreto obligandi; quod sine proposito exequendi stare posse, manifestum est, quidquid dixerit Valentia. Hoc interim certum est, per accidens, ratione scandali, obligari posse etiam fictè vouentem ad votum implendum, ut in simili, de ficta promissione homini facta alibi diximus.

5 Tertio dubitatur, an & qualis deliberatio requiratur ad votum. Respondetur I. Ad valorem voti sufficit & requiritur ea deliberatio, quæ sufficit ad peccandum mortaliter; modo non sit tantum virtualis; ut si quis in ebrietate, vel ex consuetudine iurandi, subito voueat, se profecturum Romam, si cum aliquo v. g. ludat &c.

Primum, nempe talem deliberationem sufficere, ex comuni docent Paludanus in 4. d. 38. q. 1. Sotus, & Caietanus loco cit. Nauarrus man. c. 12. n. 26. Gregorius de Valentia loco cit. alijq; recentiores, contra Canonistas quosdam, nescio quam maturam & diuturnam deliberationem requirentes. Ratio est; quia talis deliberatio est in suo genere perfecta, & per se in omni materia sufficiens, ad se obligandum.

Minor autem deliberatio non sufficit; quia Deus non acceptat promissionem, nisi plene deliberatam. Quod si deliberatio ad valorem quidem sufficiens sit, sed immaturior, communiter peccatur venialiter, propter quandam irreuerentiam, ut cum Caietano docet Valentia loco cit.

6 Secundum, non sufficere deliberationem virtutalem, tradunt Aragonius hic a. 1. Angles in flor. 4. p. 2. q. de voto art. 1. & Sanchez l. 1. de matr. d. 8. n. 21. Ratio est, quia talis non est vera deliberatio, qualis ad gratuitam obligationem contrahendam merito requiritur.

Falsum est autem, quod vniuersim tradit Angelus V. *Votum*, eum quæ statim post votum editum pœnitet, deliberationem ad valorem voti sufficientem non habuisse. Hoc melius, quod dicit Valentia loco cit. dubitantem statim post votum, an voluerit se obligare, probabiliter cogitare posse, sibi non fuisse animum vouendi, ut mox in simili dicitur.

7 Respondetur II. In dubio an deliberatio fuerit sufficiens, consultissimum est, petere dispensationem voti leuiter editi; quæuis valde probabile sit, in dubio an quis vouerit, nemine teneri voto; sicut nec si dubitet, an cum vouit, compos fuerit rationis; vel an sit obligatus. Priorem partem cum S. Thoma q. 88. a. 10. tradit comūnis Doctorum sententia, quia hæc ipsa est ratio quædam dispensandi, ut inferius dicitur.

Posteriorem partem tradunt Sotus l. 7. q. 3. a. 2. Lopez c. 45. Graffius cap. 3. 2. Sa V. *Votum*, & communiter recentiores. Ratio est; quia in dubio, an quis sit obligatus aliqua lege, vel præcepto, melior est conditio possidentis suam libertatem, ut generatim docuimus citat. tom. 2. disp. 2. p. 8. dub. 4. et si nonnulli oppositum docuerint ibidem.

8 Respondetur III. Ad eandem deliberationem spectat, ut quis sine vi, & metu voueat; quia votum ex metu cadente in constantem virum, extrinsecus iniuste ad votum extorquendum iniectum, nullum est. Ita ex certa & comūni sententia tradunt Glossa in cap. *Præsens* 20. q. 3. Angelus V. *Metus*, n. 8. & 15. Nauarrus man. c. 22. n. 51. Gregorius de Valentia q. 6. pun. 4. & habetur Cap. *Perlatum*, de ijs, quæ vi metusue, quidquid dixerint Syluester V. *metus*, alijq; nonnulli. Ratio est; quia æquū est, ut gratuita promissio, præsertim Deo facta, spontanea, ac non per iniuriam extorta sit; ne quasi approbator iniuriæ esse videatur: præsertim quia talis promissio etiam homini facta, est irrita, aut saltem pro arbitrio promittentis reuocari potest, ut ex communi docet Lestius lib. 2. cap. 17. dub. 6. & dictum supra disp. 4. q. 6. n. 325.

Et quamuis Panormitanus in cap. *sicut nobis*, de regularibus, & Sotus lib. 7. de iust. q. 2. a. 1. dixerint, metum illum naturali iure votū irritum reddere; verius tamē est, id solum fieri humano iure, ut docent Aragonius q. 88. a. 3. & Lestius cap. 40. dub. 1. n. 8. & in simili, de contractu per metum, ab alio, quam contrahente altero, iniectum inuito, suo loco superius dictum disp. 4. q. 7. dub. 1. vbi plures citauimus.

9 Ex quibus etiam colligitur, metu leui etiā iniuste incusso votum non irritari, ut habet comūnis, quidquid glossa, Angelus, Nauarrus loco cit. alijq; non-

nulli in contrarium dixerint; quorum tamen sententia in foro conscientiae probabilis est.

Qui verò reclamationem, se vi & metu religionem fuisse ingressum, non est audiendus, nisi intra quinquennium à professione, coram superiore causam deduxerit. Habitum prius dimittens, apostata poenis subiaceret, iuxta Concilium Tridentinum sess. 25. c. 19. de regul. At si vis & metus, aliaue reclamandi impedimenta, per quinquennium, vel ultra perdurent, etiã ius reclamandi perdurabit, vt recte Azor l. 12. c. 4. q. 10. Quis autem sit metus cadens in constantem virum quis leuis, explicatur suo loco de matrimonio.

10 Quod ad secundam huius dubitationis partem, nempe materiam voti attinet, intelligitur eo nomine res seu actio, quae voto promittitur. Et certum est, ex communi Doctorum sententia, iuxta S. Thomam q. 88. a. 2. opus promissum, seu materiam voti, tribus conditionibus præditam esse debere, ad hoc, vt votum valeat.

11 Prima, vt sit in nostra libera potestate; neque absolute nimirum & physice necessaria, nec impossibilis. Hinc votum de nunquam peccando, aut de non peccando venialiter, non obligat; nec ita quidem, vt quis teneatur vitare venialia, quantum potest; at vero cætera vota de rebus præceptis, & in specie de non peccando mortaliter valent.

Addunt recte Sa V. votum, Lopez c. 43. Sanchez lib. 1. de mat. d. 50. n. 6. votum de re impossibili non obligare, etiamsi postea fiat possibilis; nempe quia pro eo tempore, quo voto promissa est, fuit inepta materia voti, ipsumque adeo votum irritum fecit: & quod initio vitiosum est, non potest tractu temporis conualecere, vt dicitur ff. de diuer. regulis Iuris.

12 Secunda conditio est, vt sit opus bonum, accipiendum late opus bonum, etiam pro omissione operis mali. Hinc votum de re indifferente, nisi ob circumstantias sit bona, & desinat esse indifferens, non obligat, v. g. non locuturum, aut lusurum cum aliquo qui tibi molestiam intulit; aut non comesturum, carnes afflas, si carnes alio modo coctas velis edere: multo minus obligat votum de re, aut secundum se, aut ratione circumstantiae mala. Et quidem votum de peccato mortali mortale est, & de veniali veniale, vt recte cum alijs docent Gregorius de Valentia q. 6. pun. 2. & Sa loco cit. tum quia reuerentia Deo debita aduersatur: tum quia votum includit propositum rei voto promissae exequendae.

13 Si autem ipse actus vouendi solum ob aliquam circumstantiam sit malus, res autem, quae vouetur bona, tunc votum non est inualidum, nisi ea ipsa circumstantia mala referatur ad Deum, tanquam nimirum ab eo impetranda, accipienda &c. quo casu, poterit esse etiam mortalis blasphemia. Hinc votum Religionis factum ex vana gloria; aut vt eo voto concepto, deinceps ante religionis ingressum, velutiam de salute securus, leuiter & libere viuas; vel in gratiarum actionem pro filio ex adulterio suscepto, non est inualidum.

Sed si res ipsa, quae vouetur, in finem malum ordinetur; aut si quis voueat aliquid, vt consequatur quod non licet v. g. victoriam iniustam, furtum, adulterium; aut in gratiarum actionem pro malo, v. g. pro victoria iniusta, votum non obligat; vt ex communi docent Sa, & Valentia loc. cit. Vbi sine causa Azor l. 12. c. 5. q. 10. excipit votum religionis, quasi validum sit

etiamsi vana gloria sit finis ipsius ingressus religionis.

14 Tertia conditio est, vt opus voto promissum non impediat maius bonum, atque adeo nec adimat homini facultatem maioris boni. Hinc vota de rebus illis, quae diuinis consilijs opponuntur negatiue, v. g. de non seruanda castitate, paupertate, obedientia, de non ingrediendo Religionem, de nihil vouendo, de nulla fidei iussione suscipienda, &c. & probabiliter etiam de non suscipiendo officio Reipublicae. vtili & necessario, tuoque statui conuenienti, iuxta Azorium lib. 11. c. 5. q. 1. & c. 14. q. 6. & Philarchum p. 2. l. 3. c. 15. &c. non obligant; vt nec de illis, quae contrariè eis sic opponuntur, vt facultatem seruandi consilia adimant; quale est votum de contrahendo matrimonio; nisi cui in aliquo casu vel debitus, vel propter maximam difficultatem seruandi Castitatem, in qua quis saepius lapsus est, magis expediens videretur status coniugalis; ita vt secundum dictum Apostoli, melius illi sit nubere, quam vri, vt ex communi docent Caietanus hic quaest. 88. a. 2. Nauarrus man. cap. 12. num. 43. Sa. & Valentia locis cit. contra Sorum de iust. lib. 7. q. 1. a. 3. & Aragonium a. 2.

15 Aliæ vero res, quae contrariè quidem consilijs Euangelicis opponuntur, sed facultatem ea obseruandi non adimunt, licite & valide vouentur, v. g. de seruando Hospitali, de peregrinando, &c. possunt enim hæc vota omnia commutari in vota Religionis, vt dicitur dub. 5. Nec tamen per se loquendo, est mortale, rem indifferenter, aut diuinis consilijs contrariam vouere: quia irreuerentia erga Deum, quae committitur, grauis non est.

DVBIVM II.

Quinam vouere possint; & de varia vouentium conditione.

S. Thomas 2. 2. q. 88. a. 8. & 9.

16 **E**os, qui sui iuris satisque maturi iudicij sunt vouere posse, nullum est dubium. Sed quaestio est de ijs, qui aut sui iuris non sunt, aut nec dum plentis rationis usum habent.

Et quod ad primos attinet, supponendum est, quosdam esse subditos superiori solum quoad rem voto promissam. Ita filij puberes subijciuntur Patri; Matris autem non nisi post mortem Patris; si ipsa Tutrix sit, aut certe non sit alius Curator, secundum quosdam, apud Sa V. votum. Ita etiam serui dominis & ex probabiliore, vxor marito subijcitur, vt docent Nauarrus man. c. 12. n. 65. & Gregorius de Valentia q. 6. pun. 6. & satis patet ex cap. Manifestissimis, & Cap. Noluit 3. q. 3. contra Sorum lib. 7. de Iustitia q. 3. a. 1. plus asserentem. Idque etiam ex parte de marito (quoad debitum coniugale) aduersus vxorem dicendum est, vt suo loco de matrimonio patebit.

17 Alij sunt subditi etiam quoad ipsam voluntatem, siue actum promittendi. Ita impuberes, nempe mas ante 14. & foemina ante 12. annum subijciuntur Parentibus, Patri scilicet, & post eius mortem Matri, si Tutrix sit (& secundum aliquos, etiamsi non sit) item Tutori, Curatori, & domino. Ita Religiosi, seu Moniales subijciuntur superioribus, & Pontifici; non ita huic alij non religiosi.